

# У Цэнтральным Камітэце КПСС

ЦК КПСС прыняў рашэнне склікаць чарговы Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС 22 снежня 1959 года.

На абмеркаванні Пленума ЦК уносіцца пытанне аб мерапрыемствах па выкананні рашэнняў XXI з'езду КПСС і снежаньскага Пленума ЦК аб уздыме земляробства і павелічэнні вытворчасці збожжжа, цукровых буркоў, ваюны і іншых тэхнічных культур, бульбы, гародніны, фруктаў, вінаграду і іншых прадуктаў раслінаводства, аб развіцці грамадскай жывёлагадоўлі і павелічэнні вытворчасці мяса, малака, воўны, яек і іншых прадуктаў жывёлагадоўлі, аб умацаванні калгасаў і саўгасаў кадрамі, аб далейшай механізацыі сельскай гаспадаркі, павышэнні прадуктыўнасці працы і зніжэнні сабекошту прадукцыі, аб умацаванні грамадскай гаспадаркі калгасаў і павышэнні матэрыяльнага добрабыту калгаснікаў. Заслухаць па гэтым пытанню на Пленуме ЦК даклады Савета Міністраў РСФСР, ЦК кампартыі Украіны, Казахстана, Беларусі, Узбекістана, Таджыкістана і Азербайджана.

## Першаму Усесаюзнаму з'езду савецкіх журналістаў

Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі Савецкага Саюза гарача вітае Першы Усесаюны з'езд савецкіх журналістаў і ў яго асобе ўсіх работнікаў савецкага друку, радыё і тэлебачання.

У нашай краіне друк стаў неад'емнай часткай духоўнага жыцця народа, а савецкая журналістыка — важнейшай галінай партыйнай і грамадскай дзейнасці. Камуністычная партыя высока цэніць высакороную працу савецкіх журналістаў — работнікаў газет і часопісаў, радыё і тэлебачання, выдавецтваў і органаў інфармацыі, якія адгаворваюць важную ролю ў гістарычнай справе будаўніцтва камуністычнага грамадства, у выхаванні новага чалавека і ў барацьбе за мір на ўсім свеце.

Савецкі друк — сапраўды свабодны і сапраўды народны друк. У гэтым яго карыснае адрозненне ад буржуазнага друку. Высокая марксісцка-ленінска дэмакратыя, партыйная прыпынцывасць, праўдзівасць, бязвыраўнаважаны дух, неспрымальнасць да ідэйных хістанняў і рэвізіянізму здабылі нашаму друку шырую любіць чароўнасць.

Савецкі журналісты працуюць для народа, у імя яго шчасця і праўдзіна. Тэмы камуністычнага будаўніцтва і камуністычнага выхавання, гераічнай працы і высокіх маральных ідэалаў савецкіх людзей — іх галоўныя тэмы. Крытыка і самакрытыка — важнейшы метад нашата друку. Працоўны і маральны падзвіг будаўнікоў камунізму — крыніца творчага натхнення савецкіх журналістаў. Партыя і народ актыўна падтрымліваюць усе камуністычныя пачынанні нашага друку, радыё і тэлебачання, іх актыўны ўдзел у барацьбе за выкананне і пераўвядзенне самага высокага плана развіцця народнай гаспадаркі і культуры нашай краіны, за ажыццяўленне вялікіх задач, паставленых XXI з'ездам Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі Савецкага Саюза жадае Першаму з'езду журналістаў СССР паспехаў у рабоце і выказае шчырую ўдзячнасць у тым, што савецкія журналісты, выправаўляючы памочніцкі партыі, будучы і ў далейшым захоўваюць і павялічваюць традыцыі партыйнасці і масаваці савецкага друку і аддаваць усе свае сілы вялікай справе барацьбы за камунізм.

ЦЭНТРАЛЬНЫ КАМІТЭТ  
КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ  
САВЕЦКАГА САЮЗА

## Першы з'езд журналістаў

У Маскве, у Калоннай зале Дома Саюзаў, 12 лістапада адкрыўся Першы Усесаюны з'езд журналістаў.

Больш чым 700 дэлегатаў — работнікаў друку ўсіх саюзных рэспублік, прадстаўнікоў савецкай журналістыкі з'ехалі на свой першы з'езд. Яны прыбылі з перадавых рубжонаў сямігодкі, адтуль ідзе вялікая стваральная работа па будаўніцтву камуністычнага грамадства.

10 гадзін раніцы. Стоячы, бурныя апладысманты дэлегаты з'езду сустракаюць з'яўленне ў прэзідыум таварышаў І. І. Брэжнэва, К. Я. Варашылава, М. Г. Ільіна, А. Я. Ільіна, Ф. Р. Казлова, О. В. Кузнецова, А. І. Мікалая, Н. А. Мухоміна, М. А. Суслана, К. А. Фурцава, М. С. Хрушчоў, П. М. Паслава. У зале раздаюцца воклічы:

— Любімай Камуністычнай партыі — ура!

— Савецкаму ўраду — ура!

Старшыня аргбюро Саюза журналістаў СССР генеральны дырэктар ТАСС Н. П. Пальгуню дае слова для адкрыцця з'езду аднаму са старэйшых членаў Камуністычнай партыі, першаму дырэктару галей «Беднота» В. А. Карпінаву.

Пад бурныя працяглыя апладысманты ў ганаровы прэзідыум з'езду выбіраецца Прэзідыум ЦК КПСС.

Зацвярджаецца парадок дзя: даклад аб рабоце аргбюро і задачах Саюза савецкіх журналістаў; Статут Саюза журналістаў СССР; выбары кіруючых органаў Саюза журналістаў СССР.

На з'езд прыбылі шматлікія замежныя госці. Сярод іх — прэзідэнт Міжнароднай арганізацыі журналістаў (МАЖ) Жан Морыс Эрман (Францыя), віцэ-прэзідэнт МАЖ (Францыя) Чжун-хуа (КНР) і М. Гофман (Польшча), генеральны сакратар МАЖ І. Мейснер (Чэхаславакія), старшыня нацыянальнага саюзаў журналістаў Ф. Воглі (Албанія), В. Васеў (Балгарыя), Г. Краус (ГДР), Г. Дэлэг (МНР), І. Нестар (Румынія), М. Ракоўскі (Польшча), В. Дольшын (Чэхаславакія). На з'ездзе прысутнічаюць прадстаўнікі зарубешных журналістаў.

Дэлегаты з'езду сустракаюць гэсцей бурнымі апладысмантамі. На трыбуне член Прэзідыума Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, сакратар ЦК КПСС М. А. Суслаў, сакратар партыі прысутны. Ён зачытае прыгавор з'езду журналістаў ад Цэнтральнага Камітэта КПСС. У зале зноў грывіць бурны апладысманты і раздаюцца прывітальныя воклічы.

З дакладам аб рабоце аргбюро і задачах Саюза журналістаў СССР выступіў член аргбюро, галоўны дырэктар газеты «Праўда» П. А. Сацюкоў.

— Прывітанне Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. Першаму Усесаюзнаму з'езду журналістаў, якое мы толькі што выслушалі, — скажаў дакладчык, — прысутнасць на ад-

крыцці нашага з'езду кіраўнікоў партыі і ўрада на чале з таварышам Мікітам Сяргеевічам Хрушчовам — гэта новае выдатнае праўдзівасць і прайвітанне вялікай парленне клопатаў нашай журналістыкі і прайвітанне савецкага друку.

Ад імя ўсіх журналістаў Савецкага Саюза, ад многімільённай арміі работнікаў і сельскіх харэспандантаў тав. Саюцюкоў выказае сардэчную ўдзячнасць Цэнтральнаму Камітэту за гэтак прывітальнае паславанне. Ён запэўнівае партыю ў тым, што савецкія журналісты аднаўляюць свае сілы і вяртаюцца да працы правадзячы ідэйна-марксісцка-ленінска, адзінцвёрта гонарны і высока адказны XXI з'езд КПСС, справе будаўніцтва камунізму.

У выдатны, хвалюючыя дні сабраўся з'езд. Дакладчык гаворыць аб тым, што ўступленне нашай Радзімы ў перыяд разгорнутага будаўніцтва камунізму выклікала магучую хвалю працоўнага энтузіязму, творчай ініцыятывы работнікаў класа, калгаснага сялянства, савецкай інтэлігенцыі, азнаменавалася выдатнымі перамогамі нашай працы, мыслаславі, сельскай гаспадаркі, навуцы і культуры. І таму для савецкага журналіста няма больш высякароднай справы, як паказ гэтай гераічнай працы, вялікіх дзяўчак журналістаў на перадавых рубжонах сямігодкі, на рашучы ўдзеле камуністычнага будаўніцтва, павінен вучыць іх уважліва ўглядацца ў жыццё, заўважаць усё новае, перадавое, што нараджаецца штодзённа невычарпальна творчай ініцыятыва мас, у якой, захвалюючай і даходлівай форме, павялічваецца парасткі камунізму, павялічваецца парасткі камунізму, павялічваецца парасткі камунізму, павялічваецца парасткі камунізму.

На вярочым пасяджэнні з дакладам аб Статуте Саюза журналістаў СССР выступіў генеральны сакратар аргбюро саюза П. П. Ерафееў.

Па дакладах разгарнуліся спрэчкі. У іх выступілі: старшыня праўдзіна Саюза журналістаў Украіны, дырэктар газеты «Радзіўска Украіна» І. М. Педанюк, старшыня праўдзіна Ленінградскага аддзялення саюза, дырэктар «Ленінградскай праўды» М. С. Куртынін, гаспадары рэдактар газеты «Ізвестія» А. І. Аджубей, рэдактар шматлікай газеты «Аўтазаводзец» (горад Горкі) В. С. Паклін, пісьменнік А. А. Суркоў, старшыня Дзяржаўнага Камітэта па культурных сувязях з зарубешнымі краінамі пры Савета Міністраў СССР Г. А. Жукаў.

— Прыгаворыце, — прывітанне Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. Першаму Усесаюзнаму з'езду журналістаў, якое мы толькі што выслушалі, — скажаў дакладчык, — прысутнасць на ад-

крыцці нашага з'езду кіраўнікоў партыі і ўрада на чале з таварышам Мікітам Сяргеевічам Хрушчовам — гэта новае выдатнае праўдзівасць і прайвітанне вялікай парленне клопатаў нашай журналістыкі і прайвітанне савецкага друку.

Ад імя ўсіх журналістаў Савецкага Саюза, ад многімільённай арміі работнікаў і сельскіх харэспандантаў тав. Саюцюкоў выказае сардэчную ўдзячнасць Цэнтральнаму Камітэту за гэтак прывітальнае паславанне. Ён запэўнівае партыю ў тым, што савецкія журналісты аднаўляюць свае сілы і вяртаюцца да працы правадзячы ідэйна-марксісцка-ленінска, адзінцвёрта гонарны і высока адказны XXI з'езд КПСС, справе будаўніцтва камунізму.

У выдатны, хвалюючыя дні сабраўся з'езд. Дакладчык гаворыць аб тым, што ўступленне нашай Радзімы ў перыяд разгорнутага будаўніцтва камунізму выклікала магучую хвалю працоўнага энтузіязму, творчай ініцыятывы работнікаў класа, калгаснага сялянства, савецкай інтэлігенцыі, азнаменавалася выдатнымі перамогамі нашай працы, мыслаславі, сельскай гаспадаркі, навуцы і культуры. І таму для савецкага журналіста няма больш высякароднай справы, як паказ гэтай гераічнай працы, вялікіх дзяўчак журналістаў на перадавых рубжонах сямігодкі, на рашучы ўдзеле камуністычнага будаўніцтва, павінен вучыць іх уважліва ўглядацца ў жыццё, заўважаць усё новае, перадавое, што нараджаецца штодзённа невычарпальна творчай ініцыятыва мас, у якой, захвалюючай і даходлівай форме, павялічваецца парасткі камунізму, павялічваецца парасткі камунізму, павялічваецца парасткі камунізму, павялічваецца парасткі камунізму.

На вярочым пасяджэнні з дакладам аб Статуте Саюза журналістаў СССР выступіў генеральны сакратар аргбюро саюза П. П. Ерафееў.

Па дакладах разгарнуліся спрэчкі. У іх выступілі: старшыня праўдзіна Саюза журналістаў Украіны, дырэктар газеты «Радзіўска Украіна» І. М. Педанюк, старшыня праўдзіна Ленінградскага аддзялення саюза, дырэктар «Ленінградскай праўды» М. С. Куртынін, гаспадары рэдактар газеты «Ізвестія» А. І. Аджубей, рэдактар шматлікай газеты «Аўтазаводзец» (горад Горкі) В. С. Паклін, пісьменнік А. А. Суркоў, старшыня Дзяржаўнага Камітэта па культурных сувязях з зарубешнымі краінамі пры Савета Міністраў СССР Г. А. Жукаў.

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

# ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СІАУЗА ПІСЬМЕННИКАУ БССР

№ 90 (1416)

Субота, 14 лістапада 1959 года

Цана 40 кап.

Насустрэч Пленуму ЦК КПСС

## ДАЛЬНІ ПРЫЦЭЛ

Павел Архіпенка не першы год працуе старшынёй праўдзіна калгаса. За гэты час не толькі каровы малака прыбылі, а нават балоты падсохлі ў Прыдніпроўі. «Усё пайшло ладам, — думае Архіпенка, — толькі людзі нечым не задаволены. Пачну гаварыць пра дасягненні, дык людзі маўчаць, як вады ў рот набраўшы. А між сабой гавораць, нібыта старшыня замнога выхвалілася».

Гэта Архіпенку насцарожыла. Дваццаць другога снежня ў Маскве з'явіўся Пленум ЦК нашай партыі. Там гаворка будзе пра калгасы. Восем і мусіў параіцца з членамі праўдзіна пра гаспадарчыя справы.

На пасяджэнне прышлі даяры і будаўніцы, кукурузаводы і механізатары, садоўды. Прышлі старыя калгаснікі. Прыехалі і прадстаўнікі райкома партыі.

Першым слова ўзяў Архіпенка. І як заўсёды: што ні слова, то «я», што ні довад, дык «пра дасягненні». «Да майго прыходу калгас быў на пустым сядле, а цяпер... Не дава, таварышы, што я сцудзіў, іншы раз і пагалаціцца няма часу. Такі аборзямлі — пяць тысяч гектараў. А ці калгас на апошнім месяцы калі ўзводзіць стаў? Рост! Да мяне на калгасным рахунку калейкі былі, а сёлетра да трох мільёнаў будзе...»

І раптам з залы грывіў бас: — Прадух кажы! — Ну, ну, толькі прадух, — хеста другі падтрымаў. — Аб непрадзіна сапраўды. Смялей! А мільёнамі не загаварай зубы.

— Ты, Карнат? — здзіўліўся Архіпенка, пазнаўшы голас калаўшчыка трактарнай брыгады, і падумаў: «Ніколі ж не заўважы, а тут на табе». — Я, Карнат, — прывітанне тав. — Мы сабраліся не мітынгаваць, а параіцца, як далей справы вядуць. Бо Пленум і сакратара райкома спытае, і цябе, старшыню, і мяне, і ўсіх нас спытае: «Як вы, таварышы, сваё слова трымаеце перад партыяй?» А мы на непрадзіну вочы заплюшчваем. А калі даяры малака надалі крыху больш, дык мы заліваемся, як салаўі.

— Давай, Карнат, на трыбуну і кажы ўсё па парадку, — пачуліся галасы калгаснікаў.

— Добра, але спярша няхай іншы скажыце.

Архіпенка к тым часам працягваў прамоў, паіраючы на прадстаўнікоў райкома.

— За апошні год і людзі ў калгасе выраслі... — Ведаем, самі ведаем, — крычалі з месца.

І больш старшыні не далі гаварыць.

На сцену выйшаў Аляксей Рубахаў, каркавацкі і рухавы мужык.

— Дужа балюча, — пачаў ён, — калі бачыш непрадзіну, а слухаеш урачыстыя прамоў. А трэба ж дужа татам партыі будзе справядліва трымаць. Позна тады чыраверць. Валіце цяпер шыра пагартуры. Пра што буду гаварыць — вы самі ведаеце.

У калгасе Аляксей Рубахаў ўсё павялічвае. Ён нарадзіўся і вырас у вёсцы Парнагіна. З фронту вярнуўся інвалідам, але, як мог, дапамагаў уздымаць гаспадарку. Працаваў і працуе рухаводцам у канторы. Ведае, што рана яшчэ супакоіцца на дасягнутым. А тут Архіпенка дасягненні выхваліў. А да жэ тыя дасягненні, калі праўдзіна са старшынёй працуе, як вятрак. Падзіме вятрык з райкома — зберуць паслядзёнае, пагавораць — і забяліць. Многа разоў пра спаборніцтва гаварыў. Папкі ад рашэнняў распухлі. А калі на сённяшні дзень даяры ўвайшлі калейкамі вольтама, і Галіна Ярашова і Аляксандра Кручкова малака надалі! Не толькі бухгалтар не скажа, а нават самі даяры.

### Рапарты перамог

Калектыву работнікаў і служачых Мінскага заводу «Кінадэтал» дэтарэмінава, да 5-га лістапада г. г. выканаў галоўны план па выпуску валавой прадукцыі на 101 працэнт.

Кінафікатары Чавускага раёна, змагаючыся за ганаровае званне

### Шчаслівай дарогі

Сёння Дзяржаўная акадэмічная харавая капела БССР (мастанкі кіраўнік народныя артысты СССР Р. Шырма) выехала ў вялікую гаспадарчую пазездку па краіне. Першыя канцэрты капелы адбудуцца ў Літоўскай ССР і Калінінградскай вобласці. Потым беларускія спевакі наведаюць Латвійскую і Эстонскую ССР. Для кожнай нацыянальнай рэспублікі падрыхтавана асобная праграма.

Вельмі адказныя канцэрты капелы адбудуцца ў Ленінградзе, адкуль творчы калектывы паедзе ў Чарнавец, Волагду, Яраслаўль,

кі не ведаюць. Няма аганьку ў рабоце. Выхваліцца ўчарашнімі поспехамі, а сёння працаваць: стук-грук абы з рук — справа на лад не пойдзе. Два гады назад асушылі балоты ў Прыдніпроўі. Гэта добра. Паспех быў два гады назад. А для чаго цяпер гэтым выхваліцца? Бо з 1500 гектараў акульцівавана ўсяго 300. А калгасу пад сілу сёлетра асвоіць усё балоты. Людзі працавітыя, тэхніка сучасная.

— Калі будзем і далей та працаваць, — канчаў Рубахаў, — то нашы дзеці нам не даруюць.

— Мне слова, — папрасіўся на трыбуну брыгадзір будаўнічай брыгады Павел Рудкоўскі.

— Ці думаў з вас хто, таварышы, чаму ў нас калгас тройчы мільянер, а прадавец двухрублёвы? — пачаў ён прамоў. — А я думаў. Скажу. Цэгла нашы грошы паела. Восем мы сабраліся ў гэтым прасторым клубе. Добра. А ці падумалі вы, колькі каштуюць калгасу гэтыя мураныя сцены? Як адна калейка — 175 тысяч. Кароўнік і той — 94 тысячам рублёў. Бо кожная тысяча цэглы, якую мы купілі на шафях, а бильярд стаіць у кутку... Усё здзіўляюцца, няўжо Дзянілевіч забяўся, што ён працуе за гадзінкаў.

У калгасе 47 камсамоўцаў, а колькі моладзі! Пачынаючы з красавіка, калі Дзянілевіч прыняў клуб, за два года не аднаго канцэрта не было наладжана для калгаснікаў. Самадзейныя артысты не пералічыць — у кожнай брыгадзе ёсць. На прыклад далейка хадзіць не трэба. Араўдэ Салачук, калгасны шафёр, які за снівае — заслужаецца, а Соня Мільва? Што словам не выказа, дык частушкай паласне. А Тамара Рудкоўская? Ёсць у калгасе і свае добрыя чыталнікі.

Ніколі не забудуць калгаснікі выступленні Мікалая Казлова. Калгасным Таранушкам яго называюць. А Мікалай Рудкоўскі! Ды ўсё не вельмі пералічыць. Тут не ўмоўна і павязаны ўсім фельчар, ды не толькі фельчар, а калгасны лэў і мастак Мікалай Іванавіч Сахарав.

— Дык як гэта атрымалася, таварышы? — і ў зале запанавала цішыня. — Раней крычалі, што клуб няма. А цяпер? Цяпер і клуб ёсць, але адначасна няма куды ідуць дзеці. Давіць да сямі куды ідуць дзеці, таварышы. Архіпенка гэта гаворыў саду, у прыбытку ад яго — курам на смех. Летаў ад саду на рахунак паступіла ўсяго 350 тысяч рублёў, а ад ста гектараў бульбы — 360 тысяч. І збылі перадавыя нават не па чыраверце. Бяром на сабе абавязанасць: колькі на сто гектараў зямлі можа атрымаць малака, мяса. А пра абылікі забываемся.

Можна б, на гэтым і скончылася гаворка пра справы калгасныя, калі б не выскачыў за дзверы Мікалай Раманенка. Ёсць ведаюць, што ён працуе на ранейшай пасадзе — загадчыкам сніваверца, а паколькі ў комплекснай брыгадзе скарцілі такую адзінку, дык Раманенка лічыцца ўчотчыкам, хоць нічога не падзівае. Ён на ферме ёсць асобны ўчотчык. І ў брыгадзе таксама ёсць ўчотчык. Іван Раманенка, больш сталя і будаўніцтва ўлікам працадзі. І аграномоў-палыводцаў у калгасе два. Каторм год яны працуюць, а севзавагод у гаспадары яшчэ не ўведзены ні ў адной з брыгад. Ці ж не лепш калгасу мець аднаго ды добрага аграному?

Тут не змоўчала і даярка Вера Кузняцова. Прыўзнялася і з месца разанула:

— Ці збіраецца наш старшыня і надалей быць старшынёй? — а потым зайшла на трыбуну і працягвала: — Ну, самі палуміце. Куды ні глянь — усюды чыны. А ў нас на глянь — даярка не хапае... Цяпер я і

М. ГРОДНЕЎ.

Тут не змоўчала і даярка Вера Кузняцова. Прыўзнялася і з месца разанула:

— Ці збіраецца наш старшыня і надалей быць старшынёй? — а потым зайшла на трыбуну і працягвала: — Ну, самі палуміце. Куды ні глянь — усюды чыны. А ў нас на глянь — даярка не хапае... Цяпер я і

Жлобінскі раён.

З кожным годам расце і прыгажэе стаіцца нашай рэспублікі — горад Мінск. На з'езд будаўніцтва новага жыллага дома на вуліцы Рэспубліканскай. Муляры, якія будуць гэты дом, — А. Галько, А. Якімовіч, І. Максімаў выконваюць дабрыню заданні на 150—170 працэнтаў.

Фота А. Карпінага.

пра сябе скажу слова. Ну, вось я, Феня Каналейка і Валя Кузняцова — даяркамі працуем. У нас пытанне, чаму вы, дзельчаты, замуж не выходзіце? А мы адказваем, што старшыню забараняе. Колькі разоў казалі: «Павел Навумавіч, мы ж — дзельчаты, дайце нам памяну хоць на выхадныя вечары». Ці ён не дакеміў, ці забяўся? А мы кожны вечар на ферме і на ферме. З хлопцамі пагаварыць часу няма, не тое што замуж выходзіць.

Шчыры і бадзёры смех гуляў па зале.

Калі крытыка дасціпным словам, як чыстая крынічка вядой, пачала змяшчаць усялякі бруд, Уладзімір Дзянілевіч, загадчык клуба, зайшоў на апошні рад і прыгнуўся за спінай калгаснікаў. «Не ўбачаць, дык не зачопляць», — думаў ён. Але калгаснікі і пра клуб загаварылі. Там, дзе павіна быць чыталня зала, размяшчаецца кантора калгаса, а дзе бильярдная — кіраўніц сельскага Савета. Бильярдная з чыталняй залай — на сцене. Газеты і часопісы ляжаць на шафях, а бильярд стаіць у кутку... Усё здзіўляюцца, няўжо Дзянілевіч забяўся, што ён працуе за гадзінкаў.

У калгасе 47 камсамоўцаў, а колькі моладзі! Пачынаючы з красавіка, калі Дзянілевіч прыняў клуб, за два года не аднаго канцэрта не было наладжана для калгаснікаў. Самадзейныя артысты не пералічыць — у кожнай брыгадзе ёсць. На прыклад далейка хадзіць не трэба. Араўдэ Салачук, калгасны шафёр, які за снівае — заслужаецца, а Соня Мільва? Што словам не выказа, дык частушкай паласне. А Тамара Рудкоўская? Ёсць у калгасе і свае добрыя чыталнікі.

Ніколі не забудуць калгаснікі выступленні Мікалая Казлова. Калгасным Таранушкам яго называюць. А Мікалай Рудкоўскі! Ды ўсё не вельмі пералічыць. Тут не ўмоўна і павязаны ўсім фельчар, ды не толькі фельчар, а калгасны лэў і мастак Мікалай Іванавіч Сахарав.

— Дык як гэта атрымалася, таварышы? — і ў зале запанавала цішыня. — Раней крычалі, што клуб няма. А цяпер? Цяпер і клуб ёсць, але адначасна няма куды ідуць дзеці. Давіць да сямі куды ідуць дзеці, таварышы. Архіпенка гэта гаворыў саду, у прыбытку ад яго — курам на смех. Летаў ад саду на рахунак паступіла ўсяго 350 тысяч рублёў, а ад ста гектараў бульбы — 360 тысяч. І збылі перадавыя нават не па чыраверце. Бяром на сабе абавязанасць: колькі на сто гектараў зямлі можа атрымаць малака, мяса. А пра абылікі забываемся.

Можна б, на гэтым і скончылася гаворка пра справы калгасныя, калі б не выскачыў за дзверы Мікалай Раманенка. Ёсць ведаюць, што ён працуе на ранейшай пасадзе — загадчыкам сніваверца, а паколькі ў комплекснай брыгадзе скарцілі такую адзінку, дык Раманенка лічыцца ўчотчыкам, хоць нічога не падзівае. Ён на ферме ёсць асобны ўчотчык. І ў брыгадзе таксама ёсць ўчотчык. Іван Раманенка, больш сталя і будаўніцтва ўлікам працадзі. І аграномоў-палыводцаў у калгасе два. Каторм год яны працуюць, а севзавагод у гаспадары яшчэ не ўведзены ні ў адной з брыгад. Ці ж не лепш калгасу мець аднаго ды добрага аграному?

Тут не змоўчала і даярка Вера Кузняцова. Прыўзнялася і з месца разанула:

— Ці збіраецца наш старшыня і надалей быць старшынёй? — а потым зайшла на трыбуну і працягвала: — Ну, самі палуміце. Куды ні глянь — усюды чыны. А ў нас на глянь — даярка не хапае... Цяпер я і

Жлобінскі раён.

З кожным годам расце і прыгажэе стаіцца нашай рэспублікі — горад Мінск. На з'езд



# Жыццядарная танцавальная камедыя



Беларускі театр оперы і балету паказваў мінскаму глядачу новы балетны спектакль «Марна перасярога».

У гэтым балете (музыка Гертзэл, аўтар лібрэта Дабераваль) праслаўлена селянская праца і любоў, вызваленая ад саслоўных забавонаў, у ім ярка адбіліся рэалістычныя тэндэнцыі мастацтва эпохі французскай буржуазнай рэвалюцыі.

Дзеянне балету, які набліжаецца да жанра лірычнай камедыі, адбываецца ў канцы XVIII ст. у Францыі. Яно грунтуецца на нескладанай любовнай сітуацыі, дзе ўдзельнічаюць традыцыйная закаханая пара — Ліза і Калена. Маладыя людзі імкнучыся да асабістага шчасця, але іх ішчасце замінае бабулька Ліза — Марселіна, якая жадае парадзіцца з багатым суседзем Мішо і аддаць сваю ўнучку за яго сына Нікеза. У балете дзейнічаюць вясёлыя сяброўкі Лізы, сябры Калена і іншыя.

Музыка балету бліжэй да французскіх народных мелодый, адрынаецца ад сучаснага танцавальнага і апернага мастацтва. У ім ёсць і звычайныя інтанацыі, і грамадзянскія тэмпы, і цыганскія напевы, чаруючы сваёй неспрадыснасцю мелодыі сельскага побыту.

Асноўныя вобразы балету — Ліза, Калена, Марселіна, а таксама Нікез, сяброўкі і сябры маладой пары разнастайныя галоўным чынам прахарацкія і лірычныя характары.

Увасаправадзіўшы сваю ролю Калена В. Міраню. Добра ўдаліся аранжыроўка лірычных эпізодаў, у якіх ён паказаў мяккасць рухаў і сціпнічае абаянне. Яго танец у другім акце сведчыць аб наўваснаці добрай танцавальнай тэхніцы. Спектакль раскрыў і надарна акцёрскія дасягненні артыста.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Увасаправадзіўшы партыі бабулькі Лізы — Марселіны І. Дароніна. Сваю ролю яна праводзіць перакачліва і сціпніча ярка. Усе элементы ігры ў артыста асвоенаны і прадуманы. Камедыяныя эпізоды ў І. Даронінай не шаржыраваны і дакладна адлюстраваны.

Багаты творчы здатыкі беларускага савецкага мастацтва ў розных галінах мастацтва і драматургіі, сімфанічнай і камернай музыкі, жывапісу і скульптуры, архітэктуры і кінематографіі. Ва ўсіх жанрах працуюць выдатныя майстры, якія карыстаюцца заслужанай лашонай народа.

Майстры маглі б шмат цікавага і карыснага паведаць творчай моладзі, удзельнікам самадзейных калектываў і аматарам літаратуры на тэмы мастацтва. Ёсць і ў народных калектывах людзі з вялікім вопытам, які таксама заслугоўвае сур'ёзнай увагі і глыбокага вывучэння. Іх кнігі зацікавілі б і замежных гасцей, якія наведваюць Савецкую Беларусь.

За апошнія гады на кніжных палках чытачоў пачалі з'яўляцца зборнікі і манарграфіі крытыкаў. Але нашы выдатныя чытачы іх след не натрапіліся аб істотным выданні кнігі непасрэдных твораў нацыянальнай мастацкай культуры, яе майстроў.

Такія кнігі лічым надала мала ў нас, а некаторыя даследванні майстроў з'яўляюцца больш мастацтвазнаўчымі, чым вынікам уласных назіранняў і вопыту творцы.

Вядомы цікавы праца І. Жыновіча, Г. Цітовіча, Р. Пірыма, В. Яфімава і некаторыя іншыя, якія вызначаюцца сапраўдным прафесійна-навуковым разовам аб музыцы і фальклоры. Кнігі атрымалі шырокае прызнанне ў спецыялістаў і ў аматараў музыкі.

На жаль, у іншых галінах беларускага мастацтва кніг майстроў няма.

Вядомы цікавы праца І. Жыновіча, Г. Цітовіча, Р. Пірыма, В. Яфімава і некаторыя іншыя, якія вызначаюцца сапраўдным прафесійна-навуковым разовам аб музыцы і фальклоры. Кнігі атрымалі шырокае прызнанне ў спецыялістаў і ў аматараў музыкі.

На жаль, у іншых галінах беларускага мастацтва кніг майстроў няма.

Вядомы цікавы праца І. Жыновіча, Г. Цітовіча, Р. Пірыма, В. Яфімава і некаторыя іншыя, якія вызначаюцца сапраўдным прафесійна-навуковым разовам аб музыцы і фальклоры. Кнігі атрымалі шырокае прызнанне ў спецыялістаў і ў аматараў музыкі.

На жаль, у іншых галінах беларускага мастацтва кніг майстроў няма.

Вядомы цікавы праца І. Жыновіча, Г. Цітовіча, Р. Пірыма, В. Яфімава і некаторыя іншыя, якія вызначаюцца сапраўдным прафесійна-навуковым разовам аб музыцы і фальклоры. Кнігі атрымалі шырокае прызнанне ў спецыялістаў і ў аматараў музыкі.

На жаль, у іншых галінах беларускага мастацтва кніг майстроў няма.

Вядомы цікавы праца І. Жыновіча, Г. Цітовіча, Р. Пірыма, В. Яфімава і некаторыя іншыя, якія вызначаюцца сапраўдным прафесійна-навуковым разовам аб музыцы і фальклоры. Кнігі атрымалі шырокае прызнанне ў спецыялістаў і ў аматараў музыкі.

На жаль, у іншых галінах беларускага мастацтва кніг майстроў няма.

Вядомы цікавы праца І. Жыновіча, Г. Цітовіча, Р. Пірыма, В. Яфімава і некаторыя іншыя, якія вызначаюцца сапраўдным прафесійна-навуковым разовам аб музыцы і фальклоры. Кнігі атрымалі шырокае прызнанне ў спецыялістаў і ў аматараў музыкі.

На жаль, у іншых галінах беларускага мастацтва кніг майстроў няма.

Вядомы цікавы праца І. Жыновіча, Г. Цітовіча, Р. Пірыма, В. Яфімава і некаторыя іншыя, якія вызначаюцца сапраўдным прафесійна-навуковым разовам аб музыцы і фальклоры. Кнігі атрымалі шырокае прызнанне ў спецыялістаў і ў аматараў музыкі.

На жаль, у іншых галінах беларускага мастацтва кніг майстроў няма.

Вядомы цікавы праца І. Жыновіча, Г. Цітовіча, Р. Пірыма, В. Яфімава і некаторыя іншыя, якія вызначаюцца сапраўдным прафесійна-навуковым разовам аб музыцы і фальклоры. Кнігі атрымалі шырокае прызнанне ў спецыялістаў і ў аматараў музыкі.

На жаль, у іншых галінах беларускага мастацтва кніг майстроў няма.

Вядомы цікавы праца І. Жыновіча, Г. Цітовіча, Р. Пірыма, В. Яфімава і некаторыя іншыя, якія вызначаюцца сапраўдным прафесійна-навуковым разовам аб музыцы і фальклоры. Кнігі атрымалі шырокае прызнанне ў спецыялістаў і ў аматараў музыкі.

На жаль, у іншых галінах беларускага мастацтва кніг майстроў няма.

Вядомы цікавы праца І. Жыновіча, Г. Цітовіча, Р. Пірыма, В. Яфімава і некаторыя іншыя, якія вызначаюцца сапраўдным прафесійна-навуковым разовам аб музыцы і фальклоры. Кнігі атрымалі шырокае прызнанне ў спецыялістаў і ў аматараў музыкі.

На жаль, у іншых галінах беларускага мастацтва кніг майстроў няма.

Вядомы цікавы праца І. Жыновіча, Г. Цітовіча, Р. Пірыма, В. Яфімава і некаторыя іншыя, якія вызначаюцца сапраўдным прафесійна-навуковым разовам аб музыцы і фальклоры. Кнігі атрымалі шырокае прызнанне ў спецыялістаў і ў аматараў музыкі.

На жаль, у іншых галінах беларускага мастацтва кніг майстроў няма.

Вядомы цікавы праца І. Жыновіча, Г. Цітовіча, Р. Пірыма, В. Яфімава і некаторыя іншыя, якія вызначаюцца сапраўдным прафесійна-навуковым разовам аб музыцы і фальклоры. Кнігі атрымалі шырокае прызнанне ў спецыялістаў і ў аматараў музыкі.

На жаль, у іншых галінах беларускага мастацтва кніг майстроў няма.

Вядомы цікавы праца І. Жыновіча, Г. Цітовіча, Р. Пірыма, В. Яфімава і некаторыя іншыя, якія вызначаюцца сапраўдным прафесійна-навуковым разовам аб музыцы і фальклоры. Кнігі атрымалі шырокае прызнанне ў спецыялістаў і ў аматараў музыкі.

На жаль, у іншых галінах беларускага мастацтва кніг майстроў няма.

Вядомы цікавы праца І. Жыновіча, Г. Цітовіча, Р. Пірыма, В. Яфімава і некаторыя іншыя, якія вызначаюцца сапраўдным прафесійна-навуковым разовам аб музыцы і фальклоры. Кнігі атрымалі шырокае прызнанне ў спецыялістаў і ў аматараў музыкі.

Самадзейныя калектывы аклікалі спрымаць фарміраванне камуністычнага светлагляду працоўных, выхаванню іх эстэтычных густаў.

Як жа спраўляюцца ўдзельнікі самадзейнасці з гэтай ганаровай задачай? Пра гэта можна даведацца з сельскіх і раённых аглядаў калгасна-саўгаснай мастацкай самадзейнасці. У абласным і раённым друку з'яўляюцца матэрыялы аб энтузіястах клубнай работы, аб поспехах творчых калектываў.

У адным з апошніх нумароў маладзечанскага абласнага газеты «Чырвоны сцяг» змяшчае артыкул заслужанага артыста БССР І. Білібіна «Аб двух аглядах мастацкай самадзейнасці». Ён расказвае пра вынікі аглядаў народных талентаў калгасна-саўгасна-Браслаўскага і Юрацішкаўскага раёнаў.

Паводле слоў аўтара, характэрная рыса раённых аглядаў — разнастайнасць прадстаўленых на іх жанраў і ўдзел у іх вялікай колькасці мастацкіх калектываў. На працягу двух дзён на раённых сценах выступалі хоры, ансамблі, вакалісты, танцы і докляматы, аматары драмы і інтэрмедый. Да найбольш здольных калектываў трэба аднесці ўжо вядомы хор калгаса «Неман» Юрацішкаўскага раёна (кіраўнік тав. Шароці), малады і моцнаабдарваны хор калгаса імя Жданова Браслаўскага раёна (кіраўнік тав. Кірквіч). Абодва хоры будуць прадстаўлены на абласным аглядзе.

Надзвычайнае ўражанне пакінулі маладыя самадзейныя калектывы калгасаў імя Заслонова, імя Чапаева Браслаўскага раёна і хор калгаса «Перамога» Юрацішкаўскага раёна, які паказаў добрую зладжанасць спявання і чыстае інтанацыі.

Сярод тых, хто прымаў удзел у аглядах, былі прадстаўнікі розных прафесій: трактарысты і свінаркі, настаўнікі і аграномы, даяры і пастухі. У вількім поспехам выступілі пастух Валюшкі, свінарка Ілена з калгаса імя Леніна Юрацішкаўскага раёна. Як піша І. Білібіна, выкананне вакальных нумароў самадзейнай артыстскай выхаванца неспрадыснасцю і шчырацю.

У артыкуле «Энтузіясты клубнай работы» абласная газета «Віцебскі рабочы» расказвае пра самадзейны калектыв Межанскага сельскага клуба Ваўрацкага раёна. На працягу многіх год гэты калектыв узначальвае энтузіяст-аматар настаўніца Арлова. Яна прыцягнула да ўдзелу ў самадзейнасці ўсіх сваіх знаёмых настаўнікаў. Удзельнікі сельскага самадзейнага калектыва даў шмат канцэртаў у вясковых вёсках. Найбольшую цікавасць у глядачоў выклікалі сатырычныя нумары «Мёртвыя душы», «Куды пайці Машанчы вучыцца», пабудаваныя на масювым матэрыяле.

Цяпер у калектыве мастацкай самадзейнасці гарача пара — ён рыхтуецца да аглядаў. Драматичны калектыв працуе над п'есай Чэхава «Юбілей», хор разучвае п'есу «Радзіца», «Чаму ж мне не пець» і інш. Упершыню пры Межанскім сельскім клубе створаны сёлета струны аркестр, у репертуар якога ўвайшлі беларускія і рускія народныя мелодыі.

Агляд калгасных народных талентаў наядуна скончыўся ў Ашмянскім раённым ДOME культуры. Раённая газета «Знамя свабоды» ў артыкуле «Знамя свабоды» ў артыкуле, прысвечаным гэтым аглядам, паведамляе, што праграма выступленняў калектываў была цікавай і разнастайнай. Права ўдзельнічаць у абласным аглядзе заваявалі самадзейныя артысты калгаса імя Дзяржынскага.

Добрых вынікаў дабіўся таксама драматычны гурток калгаса імя Багушэвіча. Задумана прагучалі беларускія народныя песні ў выкананні маладых калгасніц калгаса «І Мая» Катоўскай, Сімановіч, Любы і Юзафі Стэфаноўскіх.

Панулярыснае сярод працоўных карыстаецца калектыв мастацкай самадзейнасці Ляхненскага сельскага Дома культуры Лунінскага раёна. Яго ўдзельнікі спрабуюць свае сілы нават у настанючы Украінскай оперы «Наталка-Палатка». Усяго ў спектаклі прымае ўдзел 27 чалавек: рабочыя, настаўнікі, калгаснікі. Ставец гэты вядомы музычны твор дырэктар школы Трубын.

Бухгалтар калгаса «Маяк камунізма» тав. Ленінец выконвае ролю Вожака, а настаўніца Лякота і работніца санаторыя «Ляхна» Дуброўская — ролю Наталі. У спектаклі таксама заняты Віталій і Марыя Трубын. Аб усім гэтым падрабязна расказвае раённая газета «Авангард» ў артыкуле А. Вешнява «Опера? Гэта добра».

Шмат увагі ўдзяляе паказу работы самадзейных калектываў армянская газета «Ленінскі прызыв». У нумары 123 газета расказвае аб самадзейнай адрэдацыі «Уравічы» плодагадальніцкага саўгаса «Забалоцец».

На ініцыятыве камсамольцаў тут арганізаваны і працуюць харавы і драматычны гурткі. Удзельнікі іх рыхтуюць канцэрты, з якімі рэгулярна выступаюць перад рабочымі.

Надзяў рабочыя саўгаса прапалухай лекцыю «Дасягненні народнай асветы ў БССР», пасля чаго адбыліся вялікі канцэрт. У праграму былі ўключаныя песні аб Радзіме і партыі, лірычныя песні савецкіх кампазітараў, песні народаў СССР, інтэрмедый на сучасныя тэмы. Гэта была адна з генеральных рэпетыцый творчага калектыва перад выступленнем на раённым аглядзе. Дзейнасць гурткаў мастацкай самадзейнасці ўнесла значнае ажыўленне і разнастайнасць у культуры адпачынку рабочых саўгаса.

Тыя мясцовыя газеты, якія імкнучыся шырока асветляць працу калектываў мастацкай самадзейнасці і ўдзел у творчых аглядах, робяць добрую карысную справу. Трэба толькі работнікам друку кіравацца пра жанравы разнастайнасць газетных матэрыялаў на тэмы жыцця самадзейных калектываў, намаганца пісьма зместу інакш артыкулы і нарысы, жыццё і яркія рэпартажы, замалюскі. Памярэнне тэматыкі, пошуку новых жанраў пры асветленні работы гурткаў сельскай самадзейнасці станоўча адбываецца на якіх мясцовых газет.

І. АЛЕКСЯЕВІЧ.

Надзяў такіх сустрэч адбыліся ў раённым ДOME культуры, у ДOME культуры калгаса «Праўда», з вучнямі Заастрэвскай сярэдняй школы. Маладыя паэты Аляксандр Жукоўскі, Марыя Груша і Юзэф Брыжэвіч прачталі свае вершы.

У. ДЗІКЕВІЧ.

Аслабіла багатым на водку пра творчасць Я. Коласа быў 1911 год, калі матэрыялы пра аўтара зборнікі «Песні-жалбы» з'явіліся не толькі ў беларускім, але ў рускім, украінскім, польскім і чэшскім друку.

Максім Багдановіч у вядомым крытычным артыкуле «Глыбы і слава» аглядае беларускую лірычную паэзію 1910 г. («Наша ніва» № 4, 5, 1911) асобна спыняючыся на разглядае кнігі Я. Коласа «Песні-жалбы» і адзначае, што «цэлыяны выглядзе яна на светлагляду, моцна зросцілася адзін з адным зладанца не першы Высоку аўтара Я. Коласа, які атрымаўшы творы Я. Коласа, у якіх паэт выказаў свае пачуцці, і любіў да бацькаўшчыны: «...гэтай любові, як цудоўнай жывае вада ў казках, ажыўляе іх і робіць роднымі, бліжнімі ўсяму, у кім ёсць жыццё, душа жывае, хто не забывае аб долі свайго народа». Хоць М. Багдановіч выказвае ўдзячнасць, што творы Я. Коласа «паўняюць зямлю пачаснае месца ў нараджаючайся беларускай пісьменнасці», але ў яго артыкуле ёсць суб'ектыўны і памылковыя сцвярджэнні. Разважаючы пра «камаўнізм» і «аднацінасць» вершаў Я. Коласа, сваімі вывадамі, што творы аўтара зборнікі «Песні-жалбы» не вызначаны «яні краіна» формі, якія іржасцю мовы, які вобразнасцю зместу», беларускі крытык нехаця сапраўды заўважвае ў нейкай ступені з выказваннямі Е. Янкушка.

Інашага зместу быў артыкул «Беларуская паэзія» рускага даследчыка А. Пагодіна, змяшчаны ў студэнцкім нумары часопіса «Вестник Европы». Калі С. Русава ставіць першымі пазнамімі рускіх чытачоў з першымі парастакмі маладой беларускай паэзіі, дык А. Пагодіна спрабаваў вызначыць яе народнай вытокі — сувязь з «сокамі роднай зямлі», адзначаючы характэрныя і арыгінальныя рысы: «Наша грамадства, відцы, са зладаннем даведаўшыся аб існаванні некалькіх беларускіх паэтаў, творы якіх, напэўна, сталі б заўважымі, калі б яны былі напісаны на вялікарускай мове» («Вестник Европы», студзень 1911). Аўтар артыкула асобна спыняецца на разглядае творчасць Я. Коласа і М. Багдановіча і піша: «Першыя два, якія мне наведваюць з Віліня, «спіраўды» сыны народа, якія выраśli ў мужчынскі хаце, што да нас падставу ў іх думах бачыць праўленне душы ўсяго народа».

Станоўчую азімку дае А. Пагодіна зборніку вершаў Я. Коласа «Песні-жалбы»: «Тут пераважаюць малонкі прыроды, часам такія прыгожыя і паэтычныя, што нехаця спыняючыся перад імі, у Я. Коласа адчуваецца сапраўдны паэт, які ўмее знаходзіць свае словы для даўно апісаных вобразаў. Гэтых малюнкаў, якія ўзяты з роднай зямляробчай прыроды, так многа было б проста скалці альбом селянскай, шэрай, не поаскай і не вялікарускай, а зусім аслабівай «сэрмяжынай» Беларусі. Для пацвярджэння сваёй думкі аўтар знаёміць рускага чытача з урыўкамі вершаў «Ізабетыны падзеі», «Наш родны край», «Жытні колас», «Мужычье жыццё» і інш.

У студзені 1911 г. з'явіліся і першыя пераклады творцаў Якуба Коласа на украінскую мову. Першым перакладчыкам быў вядомы украінскі паэт і літаратуразнаўца Васіль Шумар, які ў льюблінскім часопісе «Ізвядзень» змясціў невялікую анатацыю на колгасніцкі зборнік і свае пераклады вершаў беларускага паэтыра «...Скора ў полі забудуе...» і «Наша воля».

Цікавыя назіранні робіць В. Шумар пра паэтычнае майстэрства Я. Коласа: «У ляхі, напэўна, стропах, шчырым, простым словам паэт выкладае свае думкі, свае пачуцці на тэму становішча беларускай краіны і яе жыхароў—селяні, заявляючы ўсё ўзражаннямі з турмы». Украінскі паэт адзначае нацыянальна-вызваленчы матывы ў творчасці Я. Коласа, шчырую веру ў будучае, парануючае яго творы з вершамі Цімоцэлава і Украінскай паэзіі пачатку XX ст., якой сучасны колгасніцкі матывы.

Цікавы артыкул «З селянскіх грудаў». Пра сучасную беларускую паэзію з'явіліся на старонках польскага легальнага марксісцкага часопіса «Новы жыццё» (№ 34 і 35 за 25 мая і 1 чэрвеня 1911), аўтарам яго быў Рубер-Стэфан Рудніцкі. Гэты часопіс, рэдактарам якога быў вядомы польскі рэвалюцыянер Тадэуш Ракіцкі, выдаваўся ў Віліні ў 1906—1911 гг., некалькі разоў закрываўся і зноў унікаў пад назвамі «Велка жыццё», «Святло» і «Кужыня».

Упершыню імя беларускага паэтыра з'явілася ў артыкуле Рубера «З беларускага глеба» («Новы жыццё» № 11, 1911), які быў прысвечаны беларускаму фальклору. Аўтар артыкула, разглядаючы запісы народных песень, адзначаў поспехі беларускай паэзіі, на гарызоце якой «забіліся» такія шчырыя таленты, як Янка Купала і Якуб Колас—кроў з крыві, кошы з кошы прадстаўніцы народа».

Артыкул Руб

# Фармальна, абьянкава

- «Раха ў гарах» ёсць?
- Можна і ёсць...
- А «След бліскавіцы»?
- Заеца, даве кнігі...

Так пачалася наша размова з загадчыцай Докшыцкай раённай бібліятэкі Т. Свірыд. І чым больш мы гутарылі з ёю, тым больш пераконваліся, што справы ў бібліятэцы не зусім у парадку. Складася ўражанне, што працуюць тут з халадом: абыяка хто-небудзь у бібліятэку — гэта, на мой погляд, таксама добра. Хай працуюць там Т. Свірыд, калі мы кажам, што ёй усё роўна, да працаваць — у бібліятэцы ці ў якой іншай установе, хоць і мае яна спецыяльную адукацыю... Не, мы памыліся. Ёй не усё роўна. Кніганы, напрыклад, адравацца ў Докшыцах у дзесяць гадзін раніцы. Работнікі ганялі не паруючы ўстаноўлены парадок. Раённая бібліятэка павінна адравацца ў адзінаццаты гадзін. Гэта тэарэтычна. А практычна ўсё залежыць ад жадання загадчыцы.

У гэты дзень, калі мы наведзілі бібліятэку, Свірыд выйшла памыць дома падлогу. А палове дванацатай мы запыталі ўсё ж загадчыцу прыспі на работу. Адказала яна вельмі коротка:

— Памыю і прыду.

Так і зрабіла. Т. Свірыд прыйшла ў дванаццаты. За гэты час не адна наведваліся прыходзіць у бібліятэку. Шматлікія дзверы і — назад. Прыходзіць, напрыклад, чытач Л. Азімлючкі. Хацеў абмяніць кнігу чытач У. Ягораў. Былі і другія наведвальнікі. Іх цікавілі свежыя газеты і часопісы. У. Ягораў гаворыць, што паруючы распрацаваў работу бібліятэкі — з'ява сістэматычная.

Нельга сказаць, што ў Докшыцкай раённай бібліятэцы зусім не працягваюць кнігу. Сёе-тое тут робяць. Але гэта не ўдольвае, штодзённая работа, якую плануе. Калі тут наддаюць выстаўкі літаратуры, дык не ўлічваюцца наступленне ў бібліятэку новых кніг. Кіруюцца пераважна календарам і газетай. У студзені была арганізавана выстаўка «Насустрэч XXI в'яду партыі». У лютым — «Насустрэч выбарам». У сакавіку — «8-е сакавіка». У ліпені — «Усеагульнае дзень фізікультурніка». А чаму б не зрабіць выстаўку кніг «Творы беларускіх пісьменнікаў аб Ачыйнай вайне»? Калі б была вітрына «Вершы аб калгасным жыцці», мы ўпэняемся, што і яна прыцягнула б увагу наведвальнікаў. Больш таго, работнікі бібліятэкі не выкарысталі самую простую форму прапаганды — яна тут рэкамендацыйнага спіса мастацкай літаратуры.

Дарчы, чытачоў тут вельмі мала. Масавая работа з імі занята. Так, у гэтым годзе работнікі бібліятэкі здолелі правесці толькі адну канферэнцыю чытачоў па рэману «Калі зліваюцца рэкі» П. Броўкі. Гэта і ўсё, калі не лічыць некалькіх калекцыйных чытачых кнігі М. Паслядовіча «Па вочных сьцежках».

Аб тым, што наведвальнікі ў раённай бібліятэцы мала, сведчыць і той факт, што на аб'ёмнае лічэння ўсяго 498 чытачоў. Для параўнання заўважым, што хатні аб'ёмнага калгаснага Пашкаўскай бібліятэкі Магілёўскага раёна карыстацца прыкладна столькі ж чытачоў.

Нельга ў бібліятэцы пачытаць свежую газету або часопіс. Адно, што ў накойчыку песня, а другое — тая газета, што атрымлівае бібліятэка, адразу падшываюцца і складаюцца на вузкім, несным сталыку адна на адну амаль што да столі. Хто ж стане шукаць патрэбную газету ў гэтакім кішэці? Даўна і то, што работнікі бібліятэкі зусім не вынісалі ў гэтым годзе газет «Чырвоная змена» і «Лі-

таратура і мастацтва». Тав. Свірыд растлумачыла:

— Іх, здаецца, вынісала раённая даўнячая бібліятэка.

Дарчы, аб рабоце гэтай культурыстанова. Тут больш утульна і больш цікава. Работнікі бібліятэкі зрабілі некалькі прыгожых мантэжаў, правялі ранішнік «Беларуская народная казка», канферэнцыю па рэмане «Крыніцы» І. Шамякіна і «Вуліца малодшага сына» Л. Касіла. Але калі ўзяць кнігу запісаў правядзення мерапрыемстваў, складася ўражанне, што з чэрвеня ніякай работы ў бібліятэцы не праводзілася — запісаў няма.

Уражэнне справа не ў запісу. Крыўдзіна, што і тут абьянкава старэйша да маленькага чытача. Скажам больш дакладна — фармальна. Вось, напрыклад, невядомая выстаўка «Куток аўтэста». Сярод брашуры чытач «Ці ёсць бог?», «Рэлігійны забавоны і іх шкоднасць», часопісы «Огонек», «Агітатор», «Работніца», карпей кажуць — што трапіла пад руку. Такім чынам, куток юнага аўтэста ёсць, а ці запісаў ён маленькага чытача?

Вось другі прыклад. Работнікі бібліятэкі зрабілі мантаж «Лепшыя чытачы». Такая форма культурыстанова засудовае увагі. Але пазнаёміцца з фармуларам лепшых чытачоў: Светы Біруковіч, Тамара Панцэлева, Галі Кавалеўскай. Дзеці працяглі нямаю кнігу. У асноўным гэта творы класікаў рускай літаратуры, творчыя якіх вывучаюцца па школьнай праграме, і прыгодніцкая літаратура. Серод працяганага чамусьці няма ніводнай кнігі беларускіх пісьменнікаў. Нам здаецца, лепша чытача траба вызначаць не па колькасці працяганага кніг, а па сістэматычна працяганага, на тым, як разумее юнак ці дзяўчынка ідэю твора, на тым, як знае і любіць маленькі чытач родную літаратуру.

Чытача зацікавіць, ці ёсць у Докшыцкай раённай аддзел культуры, які павінен кіраваць работай культурыстанова і кантраляваць яе? Адказваем: ёсць. Яго ўзначальвае тав. Лубачка. Ён ведае, у якім стане знаходзіцца работа гэтых устаноў. Ведае і... міршыца. Толькі гэтым можна растлумачыць, што раённая Дома культуры па сутнасці ў Докшыцах няма, хоць і ёсць загадчык, мастацкі кіраўнік. Дом культуры «прымасціўся» ў памышканні кінатэатра, у якім ёсць толькі глядзельная зала і невялікая фая.

Некалькі месяцаў назад раённаму Дому культуры быў перададзены невялікі домік з двух пакойчыкаў. Нам здаецца, гэта — фармальнае вырашэнне справы. Маўляў, цяпер павіннае ёсць. А як жа будзе наддавацца культурастанова ў гэтым памяншаным? Дзе будзе праводзіцца заняткі гурткоў, лекцыі, масавая работа? Па сутнасці раённая Дома культуры зноў будзе існаваць на паперы.

Час-ад-часу ў Докшыцы прыязджаюць работнікі абласнога ўпраўлення культуры. Часцей за ўсё яны з'яўляюцца на семінары. Прыездзяць, прычытаюць лекцыю або даклад «Задачы культурыстанова ў перыяд неспавяданых палітычных работ» (або летнік — у залежнасці ад часу года), паслухаюць два-тры выступленні сельскіх культурыстановаў і лічачы, што пасля такога семінара культурыстанова ў раёне ўзнімецца да неабоднага ўзроўню. Адзін з такіх семінараў адбыўся нядаўна. Што датычыцца раённай бібліятэкі, туды глядзіць радка. Бібліятэка, маўляў, пад бокам у райаддзеле, і там павінна быць усё ў парадку. Зраўнана, работнікі абласнога ўпраўлення культуры памыляюцца.

І. ГАРПЕНІК.

## Новы Дом культуры

Раёны цэнтр Чэрвень упрыгожваецца новым Домам культуры, які асвятры да 42-х галавіны Вялікага Кастрычніка. У двухпавярховым будынку — глядзельная зала на 410 месц, пакой для работы гурткоў і для бібліятэкі.

П. СУША.

## Кніжныя скарбы — Народу

Пасля заканчэння Любоніцкай сярэдняй школы Ада Жалабковіч пайшоў працаваць на калгасную ферму. За старанную працу дзяўчыну пачалі называць. Каб атрымаць новую вяду, Ада паступіла на завочнае аддзяленне заагнічнага факультэта Сельскагаспадарчай акадэміі.

І тут пачаліся цяжкасці. Не, яны не ў тым, што дзяўчыне траба штодзённа знайсці вольны час для вучбы. Вада ў другім — яна мае знайсці многіх кніг, патрэбных для падрыхтоўкі да кантрольных работ, экзаменаў і залікаў. Дзяўчына звярталася ў сельскія і раённую бібліятэкі, але не змогла атрымаць неабоднага літаратуры.

У бібліятэках Кіраўскага раёна цяжка знайсці патрэбны падручнік не толькі студэнтам сельскагаспадарчай акадэміі. Ада Жалабковіч, але і завочнікам многіх іншых навуковых устаноў.

Дырэктар раёйнага Дома культуры Васіль Голубеў — студэнт-завочнік Маскоўскага бібліятэчнага інстытута па аддзяленню культуры-масавай работы. Ён атрымаў заганне

аддэлаў пры міжбібліятэчных аб'яднаннях абласных і рэспубліканскіх бібліятэк, якія задаваліся б запарабаванні на літаратуру для завочнікаў.

Дададзім яшчэ, што для падсуд студэнтаў-завочнікаў павінны быць не толькі бібліятэкі, але і кніжныя магазіны.

У кніжных магазінах Кіраўскага раёна для студэнтаў вышэйшых навуковых устаноў няма ніводнай кнігі. Для тых, хто вучыцца ў тэхнікумах, ёсць магчымасць набыць толькі асобную агульнаадукацыйную літаратуру з ліку падручнікаў для старэйшых класаў сярэдніх школ.

Траба завесці такі парадок, каб кніжныя магазіны прымалі заўвагі на неабодную літаратуру ад студэнтаў-завочнікаў як сярэдніх, так і вышэйшых навуковых устаноў. Кожны магазін павінен поўнасна задавальняць патрабаванні завочніка.

М. КОГАН.

**Каб кожны знашоў, што чытаць**

Звыш двух дзесяткаў назваў газет і часопісаў ідзе ў адрас Гарадзецкага сельскага клуба Выхаўскага раёна. Да перыядычных выданняў чытач мае свабодны доступ. Тут заўбеды на сталах ляжаць падшыўкі газет, свежыя нумары часопісаў.

Пенсінер Мікалай Апанасавіч Но-

# Басалыга

Іван СІЦОУ

АПАВЯДАННЕ

Яны, былыя дружбкі, спаткаліся пад вечар у гарадскім скверы недалёка ад чайной.

— Не пазнаеце, Косця?.. Аляксей Басалыга не пазнае? Святой сёбра-падрыўка. Партызанка!

Пасля ўжо ўсіх гэтых слоў Кастусь Каваленка зірнуў на неяскага, год да сорака, чалавек з сініх тавіка і гімнасёрты. Твар яго вызіраў з маленькімі вочкамі расплыўся ў радаснай усмешцы.

— Пазнаў, пазнаў, Аляксей! — Кастусь доўга і моцна ціснуў яго руку.

— Ты адкуль прыехаў? Да нас прыехаў? — пытаўся Аляксей і ўсё не зводзіў вачэй са свайго былога дружбкі-партызана, які пасля злучэння з арміяй быў, па чутках, з вояскамі ў Польшчы, у Германію разведчыкам, а потым, таксама па чутках, неўдзячы, працаваў ні то сакратаром райкома, ні то старэйшым райвыканкомом. Быў ён ужо не той вясёлы, хвацкі дзвядцятворны Косця, які нічога не баўся, лез, як казвалі, у самыя пекла да гітлераўшчы. Ён быў ужо, можа, заада сур'ёзна і стаў не па гадах.

— От прыехаў у камандзіроўку. Пабыў у райкомі, там абедца. Халем разам, — нечакана прамаўляў ён.

— Я там толькі што быў. Пазнаў свежае прыездзі. Кухаль выпіў, — мяўся Басалыга. — Але пайшоў. Паганомім па-партызанску.

Афіцыйна, калі зайшлі ў чайную, ні то зазірэлі, ні то спамывалі, ні то насмешліва паглядзелі на Басалыгу. Але сама прапавявала стол у самым кутку, за якім нікога не было. Каваленка заказаў абед сабе і гошю. Прынеслі на стол графічны гарэлкі і бутэльку віна.

У Аляксея на дзіва быў добры спрыт. І пакуль афіцыйна зрынесла страву, Аляксей ужо сядзеў за сталом. Хвацкім ад вачэй афіцыйнак, ён адкароўваў бутэльку віна.

— От цяпер мы паганомім, — праказаў ён, выпіўшы адным дыхам шклянку. — А ты чаго? — спытаў Аляксей, бачачы, што Кастусь амаль не дакрануўся да свайго шклянкі.

— Я адрозне не магу. Пася, — адказаўся таварыш.

Ад стравы Басалыга амаль адмовіўся, пакаштаваўшы грэхі сельдзіца. Затое адрозне пацягнуўся да Косцявага «Беламору». Закурыў і за некалькіх зыяжак выкурыў усю папіросу.

— Дайце, брат Косця, паяпрае не курыць. Калі толькі дзе падстаўлю. Усё свой дамарослы ні Мікіты суседа куры. У яго, брат, добры мультак. Смавіенчык, чым мой. Не горшы за папіросы.

— А ты закусвай, а то ап'янееш, — праказаў на гэта Кастусь.

Але Басалыга, адмакнуўшыся, цяжка ўздыхнуў.

— Я ўжо наеўся, Косця, — пачаў ён бы ўжо са скаргай ён. — Помніш, як партызанамі мы? Хлопцы хвацкія былі! Помніш, які валажыч ўзраваў! Як зшалоны пад ахон пускалі, помніш? Вы там у

армію пайшлі, а мяне тут пакінулі. Узялі ў апарат райкома — інструктарам у аргадзель... У камандзіроўках па тыхах. Ніхто ў цябе не пытаўся — сядзі ты ці галодны, Пася! раз у сутні... ну, самагонам пачастуюць. Яго тады было больш, чым хлеба. Што — не перыць.

Басалыга ўхмыльнуўся. Твар яго стаў нейкі бланаватый. Ён маўчаў і нават не курыў, пакуў Каваленка не кінуў згодна галавой, і працягваў: — Накіраваў аднойчы мяне ў самы далёкі сельсавет. Сеньч трэба, а тут насюваецца вяліздзень. Царка, знаеш, які тады ўпала мела на некаторыя душы людскія... І от у выніку да сабе папа і кажу яму гэтак ціха на вуха: «Вы, банюшкі, не затрымлівайце дужа ў царкве сваёй парафія. Ніхай лепей сеньч, чым сьвятуюць, а то без хлеба заставіцца. Пятнаміне там з імі па-нашаму, па-большаўскаму... Пой мяне нічога не дапамо, а мяне шую нямалілі. Выкіналі ў райком і кажуць: «Ты, Аляксей Басалыга, маласялодом. Не дарок, каб прывізаў у райком, калі лічыш, што по будзе дапамагаць нам па-большаўскаму.» Гэта я — не дарок? Партызан-падрыўкі Аляксей Басалыга! І за несядомасць мяне і за ўсялякія іншыя грахі вымовы ў асобную картку ўлічылі!

— А пасля — што? — кончыўся ён першы і асабоўчы ўбок талерку, спытаў Каваленка.

— Паслялі мяне ў райвыканком як несядомаса. Ажачыўся я. Не было дзе жыць, — хату пабудавалі. Ізноў прычліліся. Чаму ўзяў са свайго хатай на тэрыторыю гарадзецкага саду? Чаму пад рукой у цябе, Аляксей Басалыга, арудоўчы алдзее? Зноў на бора! Ну, чаго ты сваю чарку не камаееш? Можна, мяне чакаееш? Я от зараз нальо!

Ён узяў бутэльку і азіраўшыся, зноў нальо ў сваю шклянку віна.

— Будзем жыць, — праказаў ён. — Дай бог, каб не апошняй! — прагна асушыў шклянку. І калі Кастусь зноў трохі апыў са свайго шклянкі, закурыў, хрыплым голасам праказаў:

— Гэта значыць мяне зноў на бора.

— І зноў — вымовы?

— Адкуль ты ведаеш?

— Проста так, загадаваўся...

— Вымовы ды ўжо з паярэдзжаннем. Па работе — паярэдзіце, а спажанне — расце. Не шкадуўчы Аляксея Іванавіча Басалыгу. Лець не пасазілі за краты за патурачне залдзеем. Выручылі, як кажуць, заслугі, партызанства... А потым у лес-прамгасе працаваў, тры гады ў калгасных створшых халдзі. У фэды мы раённым афіцыйнак палкі ўстаўлялі. От хопы бы ў калгасе. Перад спраўкі ваздзімам сходам. Гэта было пасля перасудскага Пленума. Пазнаў мяне да сабе брыгадзір паярэдзіць. Я ж там адлі жыў, без см'яі. «Каб веселье было з некаторымі нашымі гарлапанамі гаварыць, — кажа брыгадзір, — давай па чарныя пранушкі». Ну, мы і выпілі трохі. А на сход прыехаў сам першы сакратар. Ён выступіў перад людзьмі. І пачаў мае кастыкі партызанскія перамываць. І што я калгас занялаў. І што часта

дамоў езджу. І што гарэлку дэлаз не цыбрам п'ю... Такі паклілі на чалавекі! На Аляксея Басалыгу! На гэтым гавары ўжо выступіў пот, а аславдзім, п'яным вочы блукалі то па Кастусевым твары, то ўчэпіста назіралі на шклянкі і бутэльку з віном.

— Дык кажуш — увялі паклілі?

— Паклілі, брат Косця... Паклілі! Пра гэта нават без прамочкі і расказваць цяжка... Дай я тваю чарку дап'ю, а ты сабе гэтае жаночае дэлаз нальвай, а?

— Бары, толькі от еж, а то зусім ап'янееш...

— А нічога. Мясне сёння нікі чорт не возме, — махнуў Басалыга і дрыжачымі рукамі выліў сабе Косцява віно ў шклянку, каб была поўная.

— Зноў мяне вымовы, толькі з апошнім паярэдзжаннем, — пачалаваўшы ў дню пустой шклянкі, гаварыў Басалыга. — Мясне халдзі без прашы. Зайшоў сам аднойчы ў саўгас. Тут наш падрыўнік Павел Шомошкін. Ты ж ведаеш яго. Ён да вайны заагнічкім скончыў. А пасля ўжо завочна, калі рабў ў сельгасаддзеле, скончыў сельгасінстытут.

А шпёр — дырэктар саўгаса. З дуліна да носа не дэлазлі. І от ён раіць мяне, Аляксей Басалыга, свайму былому камандзіру, каб ішоў вартушкім саду. «Ты — кажа — павучышыся ў саўгасіка, на курсах пабудзілі і сам саўгаснікам станеш». І гэты ён мяне працявае вартушкім!.. І от утхінулі мяне загадчыкам камунальнай ладзі. Ды яшчэ некаторы і смяюцца: «Як, Аляксей Іванавіч, ваяжэў у цябе хапае? А для сабе хоць дзяржак маееш? От так я цяпер і жыю, брат Косця. Не жыць, а курны смех... А ты цяпер сам дзе?»

— У абок працую, — адказаў Каваленка. — Прыехаў да вас у раён.

— Табе, бачыш, пашацавала. У аначынік пайшоў, т'рба ўхмыльнуўся Басалыга. — З тагога выдалку т'рба даць гэтую бутэльку з жаночым пітвом.

Ён выліў у шклянку віно, выпіў і, палушчывшы са блізкай да Каваленкі, зусім п'яны, заплятаючыся, гаварыў:

— Калі будзе ў райком, закінь за мяне, Косця, хоць слова. Не дай у крыўду! Колькі ж я буду сядзець у камунальнай ладзі. Мне ж крыўдзіна. Мясне — Аляксей Басалыга! — стукаў ён ужо сабе ў грудзі. І не дакаваўшыся, што яму скажуць на гэта, ўхмыльнуўся, спытаў: — А помніш, Косця, нашы партызанскія спыт?

— Слупа-ют отрылі песню фронто-о-ву-ю-ю, — захрыпеў ён.

Шка ты, Шпёў, Аляксей, — спыніў яго Каваленка. — Заўтра пагарым. Ты ж сёння п'яны.

— Я п'яны? Я — Аляксей Басалыга? Усе вы заблылі пра Аляксея! Але я не заблыўся. Заходзі заўтра ў ладзі. Такі вельмі дам, што ніколі мяне не забудзеш... За-а-хо-одзь!

Басалыга ўстаў і, абпаярэдзіўся на стала, пайшоў да выхалу. Каваленка разлічыўся за выхалу і не забываючы Аляксея ў чайной, цяжка ўздыхнуў: «Эх, ты, Аляксей, Аляксей... Ба-са-лы-га. Заўтра я пагавару з табой, але толькі не так, як ты хочаш». І, закурывшы, цыбрам крокам накіраваўся да дзвярэй, каб ісьці ў гасцініцу.

**ПЕСНІ І ТАНЦЫ ДАЛЁКАЙ ПОЎНАЧЫ**

Паўночны народны хор, які неадравазна выступаў у Беларусі, зноў прыехаў з канцэртамі ў нашы рэспубліку пасля працяглых паспяховых гастроль на гарадах Балгарыі. І вось мы зноў слухаем надзвычайна меладыйныя, вясёлыя частушкі і жартоўныя алегарычныя «скамарошны», захваленыя старадаўнімі і сучаснымі танцамі, якія нарадзіліся на берагах Белара мора.

Артсты хоры паказалі ў канцэрце сапраўдную залдзеенасць ансамбля, зацінае галасоў, хоць спяваюць яны без дырыжора. І ў тым, што спяванне хараства адраваецца стравінасцю, чымсінні інтанацыяй і выканаўчай выразнасцю, — немала заслуга галоўнага хормайстра С. Чарнага. Творчы калектыў, удзельнікі якога выступаюць у старажытных саматканых касцюмах, заароўваюць перш за ўсё сваім удумлівым выкананнем твораў традыцыйнага фальклору. Тут і надзвычай яркая па сваёй прычынай задушаўнасці песня «Зялёны гаёк» (спявала Галіна Патрона), і вясёлая паўночная скамарошніна «У зялёным у бары», старадаўняя жартоўная «Тараторкі», «Ох, які мужык да жонка добрыя» і рад іншых.

Неад'емная частка хору — яго танцавальная група. Многія нумары праграмы выканаваныя сьпевакамі і танцорамі разам, пры своеасаблівай сінхроннай садружнасці адзін з адным. Так, пры выкананні паўночных варагодат і музычна-хараграфічных сцэнік «Гуляніне на беразе Белара мора» (пастанова М. Гадзінкі) асабліва добра відзець гэтае ўменне хараства і ўдзельніцаў танцавальнай групы дапаўняць адзін другога на

сцэне і ствараць адзіны творчы ансамбль.

У рэпертуары Паўночнага хору ёсць нямаю твораў ленынградскага кампазітара Шчоткава, з якім спявакі з Архангельска трымаюць пастаянную сувязь. Носпех такіх песень, як «Край Архангельскі», «Ночы зьяніа былі», «Лад вярбой» гаворыць аб тым, што яны напісаны кампазітарам з веданнем пачынаў магчымае спявакоў Паўначы, блізкія ім па духу і настроям і таму гучаць свежа і выразна.

Пяла былі прыняты ў канцэрце і творы іншых савецкіх кампазітараў: «У нас на Паўначы» Новікава, «Гімн Радзіме» Мурадалі, «Не думала я танцаваць» Нікіціна. Для кожнага з іх калектыў хору знайшоў выразныя сродкі вы-

канання і кожны праспяваў з душой і пранікнёнасцю. Запамінаюцца выкананыя групай хараства старадаўнія «Ветаронія частушкі», а ў выкананні танцавальнай групы Купарожкаў — сучасныя жартоўныя частушкі пад гармонік (баяніст — дыпламант Усеагульнага конкурсу Сяргей Прывалаў).

Самобытнае мастацтва танцавальнай групы (яна, як і хор, выступала ў суправаджэнні аркестра), прасякнутае гарачым темпераментам і сакватым народным гумарам, было ярка раскрыта ў заўзятай «Рускай плясцы», старадаўняй «Вясельнай кадрыля», а таксама ў паўночных народных ігршычых — фінальных нумары праграмы.

Г. СІЦЯК.



На адмыку: старадаўняя «Вясельная кадрыля» ў выкананні танцавальнай групы Паўночнага рускага народнага хору.

Фота Ул. Крука.

# У клубе рыбгаса

У маляўнічым палескім кутку ля возера Бедае, дае не так даўно быў дрымуць лес, расквітаўшы рабочы пасёлак рыбгаса, які носіць назву возера. Серод прыгожых дамоў «Белага» ўзнімаецца клуб, побач — магазін, даўнячыя яслі і іншыя грамадскія ўстановы.

Пасля працоўнага дня ў клубе многа дэдаў. Сюды збіраюцца рыбачкі. Для іх тут заўбеды ёсць свежыя газеты і часопісы, настольныя гульні. Тры-чатыры разы на тыдзень у клубе дамаструюцца кінатэатры.

За апошні час рабочыя рыбгаса праслухалі лекцыі: «У. І. Ленін — арганізатар Савецкай улады», «Рашонні XXI в'яду КПСС — баявая праграма пабудовы камунізма ў нашай краіне», «Аб міжнароднай сааўдольнасці» і іншы.

Звыш ста рэабілітацыя — актыўна чытаць сваёй бібліятэцы. Дзесяткі кніг мастацкай, палітычнай і тэхнічнай літаратуры за апошні час працягваюць рыбачы запісаны «У добры час» І. Шамякіна, «Далёка ад Масквы» В. Ажаена і іншыя творы савецкіх пісьменнікаў. Многа чытаюць былая бухгалтары рыбгаса, пер пенсіонерыка Марыя Кушаўніцкая, рабочыя Сцяпан Гарошка, Аляксей Жураўлеў і іншы.

Пры клубе працуюць драматычны, танцавальны, харавы і струнны гурткі. Кіруе імі загадчыца клуба Марыя Міхайлаўна Ісаева. Драматычны гурток паставіў п'есу «Брацкаў наказ» А. Махана.

М. ЖУРА.

**Майстры мастацтва — воінам**

У дні святкавання 42-й гадавіны Вялікага Кастрычніка перад воінамі Мінскага гарнізона і іншых частей Беларускай арміі афіцыйна выступалі майстры мастацтва сталіцы.

Зністоўныя канцэрты далі воінам артсты Дзяржаўнай акадэмічнай харавой капелі, Дзяржаўнага ансамбля песні і танца, аркестра народных інструментаў, студэнтаў Беларускага савецкага інстытута, Беларуска-мускага музычнага вучылішча імя М. І. Глінкі.

Тэатр оперы і балету паказаў воінам оперу «Дзіця радасці» К. Карчмарова, Дзяржаўны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы — камедыю «Паўлічкі». Рускі драматычны тэатр імя М. Горькага — п'есу «Мы таксама не абылі».

У памышканні рэспубліканскага Тэатра юнага гледача выхаванцам Мінскага савецкага вучылішча і воінам гарнізона паказаны спектакль па п'есе В. Розана «У пошуках радасці».

У шэфскіх канцэртах і спектаклях прынялі ўдзел артсты Г. Глебаў, В. Пола, Я. Карнаухаў, Л. Цімафеева, Е. Цвятчэва, Н. Нікеева, Р. Асіпенка і іншы.

**Аперэта „Карнявільскія званы“ на беларускай сцэне**

Калектыў Тэатра оперы і балету паспяхова працуе над пастаяноўкай класічнай аперэты «Карнявільскія званы» Р. Плянкетца, якая ўпершыню будзе паставлена на беларускай сцэне. Праходзяць апошнія аркестравыя рэпетыцыі.

У спектаклі заняты артсты Т. Ніжнікава, Р. Асіпенка, Н. Нікеева, Л. Ганэстава, Р. Яўраеў і іншы.

**Галоўны рэдактар Янка ШАРАХОўСКИ.**  
Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГУР, Аляксандр БУТАКОў, Кастусь ГУБАРЭВІЧ, Васіль ІВАШЫН, Аркадзь МАРЦІНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Пятро ПРЫХОДЗЬКА, Раман САБАЛЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), Мікола ТКАЧОў, Іван ШАЦІЛА, Рыгор ШЫРМА.

**ДАРАГІ ТАВАРЫШ!**  
Не забудзься падпісацца на газету „ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА“ на 1960 год

Газета «Літаратура і мастацтва» выходзіць два разы на тыдзень. На яе старонках вы знойдзеце матэрыялы па пытаннях літаратуры, мастацтва, мовы. Газета шырока асвятляе культурыны жыццё краіны.

ПАДПІСНАЯ ЦЕНА:  
На 1 год 42 р.  
На 6 месяцаў 21 р.  
На 3 месяцы 10 р. 50 к.

Падпіска прымаецца без абмежавання ў ўсіх канторах і аддзяленнях сувязі.

**ДА ўВАГІ НАСТАўНІКАў, ДЫРЭКТАРАў ШКОЛ, РАБОТНІКАў абласных і раённых аддзелаў НАРОДНАЙ АДУКАЦЫІ, ВЫКЛАДЧЫКАў І СТУДЭНТАў ПЕДАГАГІЧНЫХ ІНСТЫТУТАў!**

**ПРАЦЯГВАЕЦЦА ПДПІСКА НА 1960 год на „УЧИТЕЛЬСКУЮ ГАЗЕТУ“**

«УЧИТЕЛЬСКАЯ ГАЗЕТА» сістэматычна асвятляе шматграннае жыццё навуцальных устаноў СССР, публікуе матэрыялы, прысьвечаныя ходу перабудовы навуцанай школы, вопыту работы лепшых настаўнікаў і калектыў, арганізуе, аказвае дапамогу ідуўшым, прафесійнаму і метадічнаму росту савецкіх педагогаў. «УЧИТЕЛЬСКАЯ ГАЗЕТА» шмат увагі ўзялае таксама асвятленню работы навуцальных устаноў саюзных рэспублік.

ПАДПІСКА НА «УЧИТЕЛЬСКУЮ ГАЗЕТУ» ПРЫМАЕЦЦА БЕЗ АБМЕЖАВАННЯ ўсімі канторамі і аддзяленнямі сувязі, аддэламі Саюздруку, паштавымі і грамадскімі распускоўдзяльчыкамі друку на ўстановах, школах і навуцальных установах.

ПАДПІСНАЯ ЦЕНА НА «УЧИТЕЛЬСКУЮ ГАЗЕТУ» на 6 месяцаў — 23 руб. 40 кап., на год — 46 руб. 80 кап.

САЮЗДРУК  
Міністэрства сувязі БССР.

**ПРАЦЯГВАЕЦЦА ПДПІСКА на 1960 год на газеты краін народнай дэмакратыі**

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ДА 23 ЛІСТАПАДА ў аддзелах Саюздруку, раённых канторах сувязі, Мінскім паштамта, а таксама ў канторах Саюздруку і ў аддзяленнях сувязі г. Мін